

Vhodné postupy pro vyloučení střetu zájmů při hodnocení MAS

Zpracováno Odborem regionální politiky Ministerstva pro místní rozvoj ČR, jako společný výstup z diskuze subjektů, zapojených do implementace nástroje CLLD, v rámci jednání Operativní pracovní skupiny Komory CLLD Národní stálé konference („Platforma CLLD“), květen 2018

Shrnutí problematiky - východiska

Místní akční skupina (MAS) je místní partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem, které působí na vymezeném subregionálním území, pro něž navrhuje a provádí Strategii komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD). MAS může být buď partnerství s právní subjektivitou, kdy se partneři spojí v rámci vytvořené společné struktury, nebo může mít formu partnerství bez právní subjektivity v rámci organizační složky právnické osobnosti na základě smluv mezi touto právnickou osobností a partnery.

Partner MAS - v případě spolku se jedná o fyzickou či právnickou osobu, která byla přijata za člena MAS, v případě obecně prospěšné společnosti, ústavu nebo zájmového sdružení právnických osob se jedná o právnickou nebo fyzickou osobu působící v organizační složce na základě smlouvy.

Základní standardy fungování MAS v ČR v programovém období 2014-2020 stanoví dokument „Metodika pro standardizaci místních akčních skupin v programovém období 2014-2020“, schválený usnesením Vlády ČR č. 368 ze dne 21. 5. 2014, aktualizovaný dne 29. 7. 2015 a dne 18. 12. 2015. Podmínky pro standardizaci MAS mj. stanoví (citace vybraných ustanovení):

4.3.2 Místní akční skupina

- MAS je tvořena partnery MAS, kteří zastupují veřejné a soukromé místní socioekonomické zájmy. Na rozhodovací úrovni nepředstavuje ani veřejný sektor ani žádná z jednotlivých zájmových skupin více než 49 % hlasovacích práv.

- Partneři MAS musí mít na území působnosti MAS trvalé bydliště, sídlo nebo provozovnu nebo musí prokazatelně na daném území místně působit.

- Počet partnerů MAS je nejméně 21.

4.3.3 Orgány MAS

4.3.3.1. MAS má vytvořeny vlastní orgány – nejvyšší orgán a dále orgány plnící minimálně tyto funkce: rozhodovací, výběrovou a kontrolní.

4.3.3.2. Jeden partner může být kromě nejvyššího orgánu členem pouze jednoho povinného orgánu.

4.3.3.3. NEJVYŠŠÍ ORGÁN

- Je tvořen všemi partnery MAS, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.

- Nejvyšší orgán je usnášeníschopný, je-li přítomna nadpoloviční většina partnerů MAS. Pro přijetí rozhodnutí je třeba souhlasu většiny přítomných.

Do jeho kompetence spadá zejména:

- ***schválení svého jednacího řádu a dalších vnitřních předpisů MAS, pokud nejsou právním řádem nebo rozhodnutím Nejvyššího orgánu svěřeny jinému orgánu MAS,***
- ***zřízení povinných orgánů: rozhodovací orgán, kontrolní orgán, výběrový orgán,***
- ***volba členů orgánů MAS - počet členů povinných orgánů, jejich působnosti a pravomoci, způsob jejich volby a odvolávání a způsob jednání,***
- ***rozhoduje o přijetí nebo vyloučení partnera MAS (lze delegovat na jiný povinný orgán MAS, pokud je vymezeno ve stanovách, zakládací listině nebo statutu),***
- ***distribuce veřejných finančních prostředků - schvaluje SCLLD, schvaluje způsob hodnocení a výběru projektů, zejména výběrová kritéria pro výběr projektů, schvaluje rozpočet MAS (lze delegovat na jiný povinný orgán MAS¹, pokud je vymezeno ve stanovách, zakládací listině nebo statutu),***

4.3.3.4. ROZHODOVACÍ ORGÁN

- ***Členové rozhodovacího orgánu musí být voleni z partnerů MAS, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.***
- ***Rozhodovací orgán je usnášeníschopný, je-li přítomna nadpoloviční většina členů. Pro přijetí rozhodnutí je třeba souhlasu většiny přítomných.***
- ***Rozhodovací orgán volí předsedu z řad svých členů. Předseda svolává a řídí jeho zasedání. Při rozhodování je hlasovací právo členů rozhodovacího orgánu rovné.***

Do jeho kompetence spadá zejména:

- ***schvaluje výzvy k podávání žádostí,***
- ***vybírá projekty k realizaci a stanovuje výši alokace na projekty na základě návrhu výběrového orgánu,***
- ***svolává nejvyšší orgán minimálně jedenkrát ročně.***

4.3.3.5. VÝBĚROVÝ ORGÁN

- ***Členové výběrového orgánu musí být voleni ze subjektů, které na území MAS prokazatelně místně působí. Je-li členem výběrového orgánu právnická osoba, zmocní fyzickou osobu, aby ji v orgánu zastupovala, jinak právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu.***
- ***Dobu mandátu členů určuje nejvyšší orgán na dobu max. jednoho roku, opakované zvolení je možné.***
- ***Veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.***
- ***Výběrový orgán volí předsedu z řad svých členů. Předseda svolává a řídí jeho zasedání. Při rozhodování je hlasovací právo členů výběrového orgánu rovné.***

¹ Nedoporučuje se delegovat tvorbu hodnotících (preferenčních) kritérií na výběrový orgán.

Do jeho kompetence spadá zejména:

- **předvýběr projektů na základě objektivních kritérií – navrhuje jejich pořadí podle přínosu těchto operací k plnění záměrů a cílů SCLLD.**

4.3.5.4. Všechny kompetence orgánů MAS, principy jejich jednání a přijímání rozhodnutí a způsob jejich obsazování jsou jednoznačně definovány ve stanovách nebo zakládací listině či statutu, které respektují principy metody LEADER (zejm. přístup zdola nahoru) a jsou povinně zakládány do sbírky listin rejstříkových soudů.

Požadavky standardizace MAS zohlednily jednotlivé MAS ve svých zakladatelských dokumentech, které v období 24. 11. 2014 – 30. 6. 2015 předložily ke kontrole na SZIF. Proces standardizace MAS měl zajistit splnění požadavků daných Nařízením evropského parlamentu a Rady (EU) 1303/2013 na úrovni MAS a upřesnit rozdělení kompetencí orgánů MAS. MZe vydalo do 31. 1. 2016 Osvědčení o standardizaci celkem 180 MAS.

Místní akční skupiny (MAS) provádějí hodnocení a výběr projektových žádostí (včetně administrace v monitorovacím systému MS2014+ pro žádosti podané v OP Zaměstnanost, OP Životní prostředí, Integrovaném regionálním operačním programu a v „Portálu Farmáře“ pro Program rozvoje venkova), jejich kompetence k „výběru operací“ je dána přímo čl. 34 Nařízení evropského parlamentu a Rady (EU) 1303/2013 (citace vybraných ustanovení):

Článek 34

Odst. 3. Mezi úkoly místních akčních skupin patří:

- a) zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracovávání a provádění operací, včetně jejich schopností v oblasti projektového řízení;
- b) **vypracování nediskriminačního a transparentního výběrového řízení a objektivních kritérií pro výběr operací, jež brání střetu zájmů** a zajišťují, aby nejméně 50 % hlasů při rozhodování o výběru měli partneři, kteří nejsou veřejnými orgány, a umožní provádět výběr na základě písemného postupu;
- c) **při výběru operací zajišťování souladu se strategií komunitně vedeného místního rozvoje tím, že stanoví jejich pořadí podle přínosu těchto operací k plnění záměrů a cílů strategií;**
- d) **příprava a zveřejňování výzev** k podávání návrhů nebo průběžného postupu pro předkládání projektů, včetně vymezení kritérií výběru;
- e) **přijímání a posuzování žádostí o podporu;**
- f) **výběr operací a stanovení výše podpory**, případně předkládání návrhů orgánu odpovědnému za závěrečné ověření způsobilosti před schválením;
- g) sledování průběhu provádění strategie komunitně vedeného místního rozvoje a podporovaných operací a vykonávání zvláštních hodnotících činností souvisejících s touto strategií.

Identifikovaná rizika

- vzhledem k zapojení místních partnerů do hodnocení projektů je relativně často identifikován střet zájmů u členů příslušných orgánů MAS,
- problém se týká především menších MAS, které mají obecně menší počet partnerů, ze kterých mohou volit členy povinných orgánů,
- hodnocení a výběr provádějí volené orgány MAS – omezený předem daný počet osob, omezená zastupitelnost členů, jiné osoby nemohou hodnotit, viz Nařízení 1303/2013,
- v případě vyloučení osob/y ve střetu zájmů z účasti na jednání (výklad „nepodílí se“ = fyzicky se neúčastní, ani pokud se zdrží hlasování) hrozí MAS problém s usnášeníšopností obou orgánů, jež se na hodnocení podílí, podmínky pro usnášeníšopnost orgánů a pro přijímání rozhodnutí jsou přitom stanoveny „Metodikou pro standardizaci MAS“,
- navíc platí podmínka dodržení poměru soukromého a veřejného sektoru při hodnocení (stanová Nařízením 1303/2013) – veřejné orgány nesmí mít při hodnocení a výběru vyšší zastoupení než 50 % hlasovacích práv.

Navržené zásady a postupy pro vyloučení střetu zájmů při hodnocení MAS

Podjatými osobami jsou jednak žadatel a osoby blízké² v přímé vazbě na žadatele (rodič, sourozenec, manžel/ka, syn/dcera), jednak osoby v jiné vazbě žadatele (jiná příbuzenská, osobní, profesní).

V případě, že se osoba podílející na hodnocení a výběru projektů vyskytne ve střetu zájmů, je povinna podat „oznámení o osobním zájmu“. Formu oznámení stanoví příslušná MAS – např. v podobě etického kodexu, čestného prohlášení apod. – musí se jednat vždy o písemný dokument podepsaný příslušnou osobou. Není-li forma stanovena, uvede příslušná osoba své prohlášení do zápisu z jednání. Skutečnost, zda osoba není ve střetu zájmů, je nutné posuzovat při každém hodnocení (jednání) a střet zájmů nelze vyloučit paušálně.

Osoba ve střetu zájmu je povinna o této skutečnosti informovat před jednáním hodnotící komise nebo příslušného orgánu, případně neprodleně po zjištění této skutečnosti, pokud to nebylo před zahájením jednání zřejmé z programu jednání (příp. podkladů). Osoba by tak měla učinit na začátku jednání, nejpozději pak před zahájením projednání konkrétního projektu (bodu). Oznámení o osobním zájmu je uvedeno v zápisu z jednání orgánu/komise.

Skutečnost, že je osoba ve střetu zájmů, není špatně, osoba se může podílet na jiné části hodnocení (jednání), **podvodem je úmyslně utajený střet zájmů.**

O míře podjatosti není možné hlasovat, pokud je střet zájmů identifikován, postupuje se ve všech případech shodně.

² Osoba blízká def. podle §22 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník

Hlavní zásady:

Podjatá osoba nesmí provádět kontrolu formálních náležitostí a přijatelnosti.

Podjatá osoba nesmí být členem hodnoticí komise výběrového orgánu.

Podjatá osoba se nesmí účastnit jednání výběrového orgánu, pokud tento aktivně provádí hodnocení (bodování) projektů.

Podjatá osoba se nesmí účastnit jednání rozhodovacího orgánu o navýšení alokace výzvy (resp. fiche v PRV).

V ostatních případech se může podjatá osoba v zájmu zachování usnášéníschopnosti orgánu jednání zúčastnit s tím, že se zdrží účasti v diskusi i hlasování.³

Nedoporučuje se delegovat tvorbu hodnoticích (preferenčních) kritérií na výběrový orgán.

Modely hodnocení MAS

Hodnocení formálních náležitostí a přijatelnosti probíhá zpravidla na úrovni kanceláře MAS (zaměstnanci MAS), v části věcného hodnocení a výběru projektů se zapojují povinné orgány MAS, volené nejvyšším orgánem MAS (výběrový a rozhodovací orgán).

Veškeré postupy na úrovni MAS, vč. ošetření postupu v případě střetu zájmů, dále upravují vnitřní předpisy jednotlivých MAS. V případě ŘO IROP jsou tzv. „interní postupy“ schvalovány ŘO IROP v souladu s metodikou „Minimální požadavky ŘO IROP k implementaci CLLD“, u ostatních OP/PRV podmínka schválení ŘO není stanovena.

1/ kontrola formálních náležitostí a přijatelnosti

varianta 1.A/ kontrolu provádí samostatně kancelář MAS v MS (MS2014+, Portál farmáře) – většina případů. **Podjatá osoba nesmí provádět kontrolu formálních náležitostí a přijatelnosti.**

V případě, že je žadatelem některý ze zaměstnanců kanceláře MAS, je nutné využít pro kontrolu formálních náležitostí a přijatelnosti postup podle varianty 1.B/.

varianta 1.B/ kancelář MAS připraví podklady⁴, podjatá osoba se nesmí na přípravě podkladů pro kontrolu formálních náležitostí a přijatelnosti podílet. Výsledek kontroly je schválen výběrovým orgánem v rámci zvláštního jednání předcházejícího věcnému hodnocení.

2) věcné hodnocení (vždy bodování) - zodpovídá výběrový orgán

- volený orgán, členové jsou 1x ročně voleni nejvyšším orgánem MAS ze subjektů, které na území MAS prokazatelně místně působí (nemusí být partnery MAS),

³ Pokud je možné jednání a hlasování rozdělit na více částí (např. pro jednotlivé Fiche v PRV), zdrží se diskuze a hlasování pouze v příslušné části jednání, kde je ve střetu zájmů.

⁴ V případě potřeby MAS využije externí služby.

- provádí předvýběr projektů na základě objektivních kritérií – navrhuje jejich pořadí podle přínosu těchto operací k plnění záměrů a cílů SCLLD (stanoví Metodika pro standardizaci MAS),
- kancelář MAS může připravit podklady pro hodnocení, případně může být zadáno zpracování odborného posudku nebo přizván expert na danou oblast – záleží na nastavení postupů uvnitř MAS.

Varianta 2.A/ zapojení hodnoticí komise

2.A.1 hodnocení (bodování) provádí min. tříčlenná hodnoticí komise, **podjatá osoba nesmí být členem hodnoticí komise**

2.A.2 výběrový orgán následně výsledek hodnocení (bodování) schválí, resp. hlasuje o výsledku hodnocení jako o celku, výstupem je pořadí projektů s uvedením dosaženého bodového hodnocení (při tomto hlasování o celkovém výsledku není možné selektivně hlasovat jen o některých projektech). Výběrový orgán může případně řešit i nesrovnalosti mezi hodnotiteli.

Podjatá osoba se může jednání výběrového orgánu formálně zúčastnit v zájmu zajištění jeho usnášénis schopnosti, ale zdrží se diskuze i hlasování (započítává se do kvóra).

Pokud je možné jednání a hlasování rozdělit na více částí (např. pro jednotlivé Fiche v PRV), zdrží se diskuze a hlasování pouze v příslušné části jednání, kde je ve střetu zájmů.

Varianta 2.B/ bez zapojení hodnoticí komise - podjatá osoba se nesmí účastnit jednání orgánu (není přítomna)

2.B.1 hodnocení (bodování) provádějí všichni členové Výběrového orgánu MAS společně, příp. upraví připravený návrh hodnocení, výsledkem je pořadí projektů s uvedením dosaženého bodového hodnocení.

3/ rozhodnutí o výběru projektů – provádí rozhodovací orgán MAS (výjimečně Nejvyšší orgán MAS, stanoví-li to vnitřní předpisy MAS)

- na dalším stupni schvaluje výsledky hodnocení tzv. rozhodovací orgán MAS a provádí výběr projektů k podpoře (členové jsou voleni nejvyšším orgánem MAS z partnerů MAS, zpravidla na období 2–6 let), – výsledkem je schválení projektů k výběru (bez zásahu do jejich pořadí), případně navýšení alokace fiche/výzvy

- Metodika pro standardizaci MAS stanoví: vybírá projekty k realizaci a stanovuje výši alokace na projekty na základě návrhu výběrového orgánu, přičemž:

- Minimální bodová hranice pro výběr projektu k podpoře je předem stanovena na výzvě MAS a je pro danou výzvu neměnná

- Alokační výzvy MAS je stanovena na výzvě MAS, rozhodovací orgán ji při dodržení dalších podmínek a postupů může navýšit

Krok 3.A/ potvrzení výsledků věcného hodnocení (počet dosažených bodů, pořadí projektů a navržená výše podpory) a schválení výběru projektů, které splnily minimální bodovou hranici a na jejich financování dostačuje alokace dané výzvy MAS (resp. fiche v PRV)

Podjatá osoba se může této části jednání rozhodovacího orgánu formálně zúčastnit v zájmu zajištění jeho usnášenischopnosti, ale zdrží se diskuze i hlasování (započítává se do kvóra).

Krok 3.B/ navýšení alokace výzvy MAS (nebo navýšení alokace fiche v PRV) tak, aby byl podpořen tzv. „hraniční projekt“, případně více projektů „pod čarou“ (tento postup umožňuje např. PRV, IROP).

Podjatá osoba se nesmí účastnit této části jednání rozhodovacího orgánu o navýšení alokace výzvy (resp. fiche v PRV).

Pozn.:

Teoreticky je možné, aby rozhodnutí o výběru projektů schválil nejvyšší orgán MAS, je-li to v souladu s postupy MAS. I na této úrovni však bude nutno řešit střet zájmů a vzhledem k většímu počtu členů bude tento postup administrativně náročný, zejména vzhledem k nutnosti fyzicky doložit čestná prohlášení o nepodjatosti. Hlasování per rollam o navýšení alokace výzvy MAS nebylo doporučeno.